SQL: DML, DDL

SQL

- Structured Query Language, v zásade štandard starý 20 rokov
- zatiaľ sme hovorili iba o príkaze SELECT, ktorý slúži na získavanie dát z databázy
- súčasťou štandardu SQL sú aj
  - **DDL:** Data definition language (CREATE TABLE, ALTER TABLE, …)
  - **DML:** Data manipulation language (INSERT / UPDATE / DELETE)
  - **DCL:** Data control language (GRANT / REVOKE)
- štandard SQL definuje „základnú“ funkcionalitu, ktorú viac-menej podporuje každý databázový systém
- databázové systémy však často rozširujú štandard o ďalšie funkcie
  - napr. INSERT …. ON DUPLICATE KEY … (MySQL), špecifické typy polí, funkcie a pod.

DML

- **vkladanie záznamov (riadkov):**
- INSERT INTO <table-name> (<col1>,<col2>,...) VALUES (...),(...)
- INSERT INTO <table-name> (<col1>,<col2>,...) SELECT ... FROM ...
  - http://www.postgresql.org/docs/current/static/sql-insert.html
- **úprava riadkov:**
- UPDATE <table-name> SET <col1>=<val1>, <col2>=<val2> WHERE <condition>
  - http://www.postgresql.org/docs/current/static/sql-update.html
- **mazanie riadkov:**
- DELETE FROM <table> WHERE <condition>
  - http://www.postgresql.org/docs/current/static/sql-delete.html

INSERT

purchase(id, buyer, seller, product, store)

- INSERT INTO purchase (buyer, seller, product, store)
  VALUES ('Joe', 'Fred', 'espresso-machine', 'The Sharper')
- INSERT INTO purchase
  (1, 'Joe', 'Fred', 'espresso-machine', 'The Sharper'),
  (2, 'Joe', 'John', 'smart-tv', 'unknown');
- INSERT INTO purchase (buyer, seller, product, store)
  SELECT order_to, order_from, product, store FROM orders
  WHERE processed='1'

UPDATE

- UPDATE product
  SET price = price/2
  WHERE productid > 20

- UPDATE product
  SET price = price / 2
  WHERE product.name IN
  (SELECT product
  FROM purchase
  WHERE date = ‘2015-11-09’);

DELETE

- DELETE FROM purchase
  WHERE seller = ‘joe’ and product = ‘Brooklyn Bridge’

DDL

- CREATE DATABASE <db-name>
- DROP DATABASE [IF EXISTS] <db-name>
  - vaše konto na cvika.dcs.fmph.uniba.sk nemá oprávnenie na vytváranie a mazanie databáz
- CREATE TABLE <table-name> (...)
  - vytvorenie novej tabuľky v databáze
  - v zátvorkách sú uvedené názvy polí a ich typy (prípadne ďalšie parametre)
- DROP TABLE [IF EXISTS] <table-name>
  - vymazanie tabuľky z databázy
- ALTER TABLE <tablename> ADD/MODIFY/DROP [column] <colum name> ...
  - zmena atribútov (stĺpcov), podobne sa pridávajú / rušia indexy

CREATE TABLE

```
CREATE TABLE person (
    personid SERIAL NOT NULL,
    firstname VARCHAR(50),
    lastname VARCHAR(50) NOT NULL,
    date_of_birth DATE,
    login_count INTEGER NOT NULL DEFAULT 0
);
```

- veľa rôznych typov polí:
  - http://www.postgresql.org/docs/current/static/datatype.html
  - http://www.postgresql.org/docs/current/static/sql-createtable.html

Dátové typy

Text:	
varchar(n)	string, variable-length with limit
text	string, variable unlimited length
Number:	
int/smallint/bigint	celé číslo
real, numeric, double precision	reálne číslo
decimal	fixný počet desatinných miest
Date and time:	
date	calendar date (year, month, day)
time	time of day (no time zone)
timestamp [with timezone]	date and time

Špeciálne dátové typy

- serial / auto_increment – automatické číslovanie riadkov (vhodné ako primárny kľúč)
- JSON / JSONB – JavaScript Object Notation
  - {
    meno: ‘Laco’,
    priezvisko: ‘Novák’,
    adresa: {
    ‘ulica’: ‘Štúrova’,
    cislo:’2/B’,
    }
    }
  - niekedy dopredu neviete povedať aké dáta / stĺpce budete potrebovať, alebo sú variabilné (napr. pre každý riadok niekoľko individuálnych položiek)
  - rapid development, dáta prebraté z NoSQL databázy či RESTful API, …
  - http://www.postgresql.org/docs/current/static/datatype-json.html

ALTER TABLE

- zmena definície tabuľky bez straty obsahu
  - http://www.postgresql.org/docs/current/static/sql-altertable.html
- pridávanie stĺpcov:
  - `ALTER TABLE <table-name> ADD COLUMN <colum-name> <type>`
- mazanie stĺpcov
  - `ALTER TABLE <table-name> DROP COLUMN <colum-name>`
- zmena stĺpcov
  - `ALTER TABLE <table-name> ALTER COLUMN <column-name> TYPE <type> ...`
- veľa ďalších funkcií, viď dokumentáciu

Indexy

- umožňujú rýchlejšie vyhľadávanie záznamov
  - rýchlejšie oproti tzv. full table scan (prehľadávaniu všetkých riadkov tabuľky)
- pre zrýchlené vyhľadávanie systém uchováva samostatný index
  - rýchlejšie vyhľadávanie --- O(1) resp. O(log n) oproti O(n)
  - možno pomalšie vkladanie / úprava --- O(log n) oproti O(1)
- primárny kľúč
  - stĺpec resp. množina stĺpcov, ktoré jednoznačne určujú ostatné stĺpce tabuľky
  - unique index
- dva základné typy indexov:
  - hašovacie tabuľky
  - vyhľadávacie stromy (B/B+)
- http://www.postgresql.org/docs/current/static/indexes.html

Indexy

- vytvorenie:
- CREATE INDEX <name> ON <table> USING btree (<columns>)
- CREATE TABLE <table> (
  firstname TEXT, lastname TEXT,
  UNIQUE (lastname, firstname),
)
- index môže byť vytvorený aj na viacerých stĺpcoch a na výraze zostrojenom z hodnôt v jednotlivých stĺpcoch, napr. *lower(firstname)*

Indexy

- typ indexu určuje aj to, ako vieme vyhľadávať
- HASH indexy (USING hash) – funguje len na “=“
- B-Stromy (USING btree) – funguje aj na “<“, “>”,”<=“, “>=“, “=“
  - vieme vyhľadávať prefixy v reťazcoch (napr. funguje <column> LIKE “prefix%”)
- špeciálne indexy (GIST v postgres) umožňujú vyhľadávať napr. najbližšieho suseda na mape a pod.
- http://www.postgresql.org/docs/current/static/indexes-types.html

Kódovanie a collations

- nekompatibilné kódovania reťazcov sú častým zdrojom problémov
- kódovanie – ako sú jednotlivé znaky textu binárne kódované
  - **UTF8**, WIN1250, LATIN1,...
  - ak chceme porovnať reťazce v rôznom kódovaní, musíme ich najprv „prekódovať“ na jednotný formát
    - nie vždy sa to dá (rôzne sady znakov)
  - pozor na rôzne typy kódovania klienta (napr. konzola, .sql súbor) a servera
    - SET CLIENT ENCODING utf8;
  - v súčasnosti je asi vhodné všade používať UTF8
  - pozor: utf8 v MySQL nie je utf8, treba použiť utf8mb4...

    https://medium.com/@adamhooper/in-mysql-never-use-utf8-use-utf8mb4-11761243e434

Kódovanie a collations

- collation
  - Pravidlá pre usporiadavanie reťazcov
  - Klasifikácia znakov
    - čo je písmeno?
    - aký je UPPER-CASE ekvivalent písmena?
  - V niektorých prípadoch (napr. MySQL) vieme povedať, či rozlišujeme malé/veľké písmená pri vyhľadávaní a pod.
    - modul CITEXT v Postgres

Kódovanie a collations

- nejednotnosť medzi databázovými systémami, niekedy chaos,...
- postgres:
-
```
CREATE DATABASE <db-name>
       ENCODING='UTF8'
       LC_COLLATE="sk_SK.UTF8"
       LC_CTYPE="sk_SK.UTF8"

CREATE TABLE <table-name> (
       description TEXT COLLATE 'sk_SK.UTF8'
)
```
- http://www.postgresql.org/docs/current/static/multibyte.html
- http://www.postgresql.org/docs/current/static/collation.html